

ЕРИХ КЕСТНЕР
ДРЕБНИЯТ ГОСПОДИН
ЩАПФ

Превод от немски: Венцеслав Константинов, 2016

chitanka.info

Внезапно си спомних за него, когато в едно кафене наслуки прелиствах някакъв провинциален вестник. Името му, щом го прочетох, съживи много смятани отдавна за забравени събития и раздвижи паметта ми.

Брант, който е вярвал в прераждането на душите, навярно има право: някога дребният господин Щапф е бил недорасъл пинчер. Върху застрашително слабото му телце стърчеше голяма и тежка кръгла глава, чието теме силно напомняше на училищен глобус: рядката мека косица, под която на различни места проблясваше кожата, те караше да мислиш за океански течения, корабни маршрути, пасатни ветрове и меридиани. Лицето му се състоеше от сгърчено като на джудже чело, под което, мънички и лукави, се притискаха очите, носът и устата.

По напълно непонятни причини той бе достигнал до убеждението, че е необикновено умен, макар че тогава ние — група присмехулни студенти — опитахме всичко, за да го убедим в правотата на противното мнение. Той притежаваше дарбата да посреща всякакъв вид ирония и подигравка с такова метафизично снизхождение, тъй че да го изваждаме от неговото учудващо глуповато равновесие за нас постепенно се превърна в изтощителен спорт. Защото това се оказва безнадеждно начинание. Колкото повече му се присмивахме, толкова по-чистосърдечно той се чувстваше поласкан. Тъй като нашето забавно намерение се превърна в сериозно занимание, започнахме да пренебрегваме дребния господин Щапф. Скоро разбрахме колко болезнено бе за него, че вече не е предмет на нашето присмехулство. Започна да занемарява своята забавно коректна външност. Седеше сред нас невъобразимо тъжен. И само когато му отпращахме навярно жестока или поне безвкусна подигравка, старческото му лице просветваше щастливо.

Всъщност, за да поддържахме извисяващото ни съзнание за неговата клоунска същност, вместо да се занимаваме със себе си, започнахме да го правим герой на анекдотични приключения. Не може да се опише неговият възторг от това.

Един случай — може би първият — се е вписал особено ярко в съзнанието ми. Изкупили бяхме първия ред в партера на театъра. Играеха „Бохеми“. Седнахме отпред, не слушахме много внимателно, а по-често се навеждахме над парапета и се забавлявахме от

създаващите такава сладка музика енергично движещи се ръце и пръсти на оркестрантите. Непосредствено зад диригента, в средата на реда, седеше царствено дребният господин Щапф. Наклонил бе глава и сегиз-тогиз неспокойно се размърдваше на плюшения си стол.

По време на първите действия всичко вървеше добре. Докато от софитите не заваляха предвидените в творбата снежинки. Цялата зала бе развълнувана, певците огласяха театъра с цялото си вдъхновение, оркестърът гърмеше, капелмайсторът жестикулираше в дионисиевско блаженство — и тогава дребният господин Щапф изведнъж се надигна, посегна бързо над парапета към палката на диригента, успя да я сграбчи, промъкна се между нас, а ние отзивчиво му направихме път, и изчезна зад завесата на входа!

Няколко секунди изглеждаше сякаш театърът е получил удар: ограбеният господин във фрак размахваше ръце, сякаш му бяха откъснали крилете. Музикантите се усмихваха и се наслаждаваха на объркването му. Певците стояха с безмълвно отворени уста. Дамите в ложите забравиха да дъвчат шоколадови пралини и да шумолят с хартийки. Високо горе, навярно от последния ред, някой шумно се изсмя. Подир тези секунди на мъчителен потрес всички се съвзеха и след няколко такта, пълни с погрешни акорди и паузи, музиката, а също и настроението започнаха отново да припомнят за Пучини.

След като Мими получи страстно желаниа маншон и издъхна, ние бурно ръкопляскахме, а после тържествено и в стегнати редици слязохме по голямото стълбище. На един предварително уговорен уличен ъгъл ни чакаше усмихнат дребният Щапф, увит в черното си наметало. Стиснахме му ръка, казахме му, че е страхотен, потупахме го по рамото и му позволихме да ни придружи в кафенето, където щеше да ни покаже диригентската палка.

Опиянението му, като при морфинист, не трая дълго. Той имаше нужда от нови стимулиращи приключения. Веднъж го взехме с нас и минахме по силно оживената по обед главна улица на града. В тъмния човешки поток понякога се появяваха групи студенти с пъстри шапки, които извършваха обичайната си разходка. Накрая изникна и най-видната сред дружините — забравил съм названието ѝ, да я наречем Варварите — всички горделиви и надменни. Дребният господин Щапф ни хвърли последен поглед за кураж, после се отдели от нас и тръгна срещу Варварите. Застана пред техния предводител и учтиво свали

шапка. Варварите се видяха принудени да спрат. Приблжихме се, насъбраха се продавачки, млади дами и други заинтригувани. Започна да се натрупва високо напрежение от любопитство и раздражение. Дребният Щапф — все така с шапка в ръка — направи съвършен поклон и високо, ясно разбираемо запита предводителя:

— Извинете, млади господине, не съм оттук, може ли да ми кажете в коя гимназия учите? Още не познавам такива ученически шапки.

Запитаният господин пребледня. Всички Варвари пребледнях. От безмълвен гняв. Щяха ли да размажат дребния Щапф? Малък и любезен, стоеше пред менящия цветове си студент, усмихваше се кротко с вдигнати очи и напразно чакаше отговор. После, клатейки глава, се отдръпна и каза на околните:

— Странно. Толкова големи момчета, а дори не знаят в кое училище ходят!

Зрителите се запревиваха от смях. Варварите, отказали се напълно от достойнство и изящество, се отдалечиха колкото се може по-бързо. Дребният Щапф се скри зад нас и изглеждаше учуден, че се е отървал без пердах.

Скоро той стана неудържим. Разбрал бе как се вършат лудории. Щом само намереше зрител, излизаше на сцената, колкото и да се опитвахме да го възпрем.

Заставаше на пазарния площад и принуждаваше всеки приближаващ автомобил да спре, ако не искаше да го прегази. Влизаше в кафене, отиваше до някоя отдалечена маса и въвличаше непознати дами в безсмислен, несвързан разговор. Прекъсваше изпълненията в кабаре, като на висок глас постоянно викаше келнера. Пускаше обяви във вестника, в резултат на които се срещаше едновременно с дузина млади дами, които като него носеха на ревера си червен карамфил.

Изглеждаше болен. Накрая хазайката се оплака на баща му, че неговият син свалял картините от стените и ги заковавал на пода, а дрехите си, вместо в гардероба, окачвал на освободените пирони по стените; сядал в гардероба и бурно се оплаквал от слабото осветление.

Един ден старият господин Щапф пристигна и отведе странния си син вкъщи. Там той се забавлявал, като четял много книги, а след

като ги завършел, тържествено ги погребвал в градината. Принуждавал прислужницата да изслушва надгробните му слова.

В писмата, които често ни пишеше, съобщаваше за последните си бели. После дълго не чухме нищо за него. Докато не пристигна обявление за женитба. Баща му се бе погрижил да му намери жена.

Както в началото вече бе споменато: тези дни си спомних за него, когато във вестника на родния му град прочетох, че депутатът в градския съвет господин търговецът Щапф-младши крайно настойчиво се застъпил номерата на сградите да бъдат поставяни за прегледност винаги от дясната страна на входа.

Никога дотогава не бях очаквал, че дребният господин Щапф може да стане тъй полезен член на обществото.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.